

Карел Чапек

Ворожка

Перекладач: Юрій Лісняк

Джерело: З книги: Чапек К. Війна з саламандрами. Роман. Мати.
П'єса. Оповідання.— К.:Дніпро, 1978

Кожен, хто хоч трохи знає світ, збагне, що ця історія не могла відбутись ні в нас, ні у Франції, ні в Німеччині, бо в цих країнах, як відомо, судді повинні судити й карати правопорушників згідно з буквою закону, а не так, як підказує їм власний здоровий глузд і сумління. А оскільки в цій історії виступає суддя, який виносить вирок, керуючись не статтями кодексу, а здоровим людським розумом, очевидно, що описана далі пригода могла статися тільки в Англії й більш ніде. І справді, вона сталась у Лондоні — точніше кажучи, в Кенсінгтоні... ні, стривайте, мабуть, у Бромптоні чи в Бейсуотері. Одне слово, десь там. Той суддя, про якого піде мова, був магістр права Келлі, а жінка, яку він судив, звалася просто Майєрс. Місіс Едіт Майєрс.

Річ у тому, що ця дама, взагалі цілком гідна пошани, привернула увагу комісара поліції Маклірі. І якось увечері містер Маклірі сказав своїй дружині:

— Люба моя, мені не йде з думки ота місіс Майєрс. Я б хотів знати, з чого вона живе. Сама поміркуй: тепер, у лютому, вона посилає служницю по спаржу. Далі я з'ясував, що до неї щодня приходить десятків до двох жінок. Усіляких — від крамарки й до герцогині. Я знаю, серденько, ти скажеш, що вона, певне, ворожить. Може, й так, та чи це не ширма для чогось іншого — приміром, звідництва або шпигунства? Варто було б з'ясувати.

— Гаразд, Бобе, — відказала його славна жіночка, — полиш це на мене.

Отож наступного дня місіс Маклірі — звісно, без шлюбної обручки, а вбрана й зачесана, як дівуля-перестарок, що намагається молодитись, із боязкою міною на лиці подзвонила біля дверей місіс Майєрс у Бейсуотері чи в Мерілебоні. Їй довелося часинку почекати, поки місіс Майєрс прийняла її.

— Сядьте, дитино моя, — сказала їй літня дама, пильно обдивившись неспіливу відвідувачку. — Чим я можу вам прислужитися?

— Я... я..., — затинаючись, почала місіс Маклірі. — Мені завтра сповниться двадцять років... То я б дуже хотіла знати свою долю.

— Ну що ви, міс... пробачте, як вас звуть? — відказала місіс Майєрс і, вхопивши колоду карт, заходила енергійно тасувати їх.

— Джонс, — підказала місіс Маклірі.

— Люба міс Джонс, — повела далі місіс Майєрс, — ви помилились; я не ворожка. Хіба вряди-годи своїм знайомим розкину карти, як кожна стара жінка. Зніміть карти лівою рукою й розкладіть на п'ять купок. Гаразд. Буває, що й поворожу для розваги, але взагалі... О, диви! — вигукнула вона, перевернувши першу купку. — Бубна. Це означає гроші. І червовий валет. Чудова карта!

— Ах! — зраділа місіс Маклірі. — А далі?

— Бубновий валет, — сказала місіс Майєрс, піднявши другу купку. — Винова десятка — дорога. А ось і жир! — скрикнула вона. — Жирові карти — це завжди клопіт; але під кінець — червова дама.

— А що це означає? — спитала місіс Маклірі, вирячивши очі, нібито в подиві.

— Знов бубна, — замислилась місіс Майєрс над третьою купкою. — Дитя моє, ви будете дуже багаті; а кому далека дорога — ще не знаю, чи вам, чи комусь близькому для вас.

— Я маю поїхати до тітки в Саутгемптон, — відказала місіс Маклірі.

— Оце й є далека дорога, — підтвердила місіс Майєрс, перевертаючи четверту купку. — Хтось вам перешкоджатиме, якийсь літній чоловік...

— Мабуть, тато! — вигукнула місіс Маклірі.

— Ну, а ось і воно! — урочисто оголосила місіс Майєрс над п'ятою купкою. — Люба міс Джонс, такої щасливої карти я ще зроду не бачила. Не мине й року, як ви вийдете заміж; вас візьме дуже, дуже багатий молодий чоловік, мільйонер; певне, комерсант, бо він часто буває в дорозі. Та спершу вам доведеться подолати великі перешкоди, якийсь літній чоловік вам боронитиме, але ви повинні стояти на своєму. А як одружитесь, то виїдете далеко-далеко, найскоріш за море. Будьте ласкаві пожертвувати одну гінею на навернення до християнства нещасних чорношкірих.

— Я вам така вдячна, — прощобетала місіс Маклірі, дістаючи з сумочки фунт і шилінг. — Така вдячна! А скажіть, місіс Майєрс, коли без тих перешкод — скільки це коштуватиме?

— Карт не підкупите, — відказала старенька дама з гідністю. — А хто ваш татусь?

— Він у поліції служить, — з невинною міною збрехала місіс Маклірі. — В секретному відділі, знаєте?

— А... — протягла старенька й вийняла з колоди три карти. — О, кепське діло, дуже кепське... Скажіть йому, дитя моє, що йому загрожує велика небезпека. Хай прийде до мене, то довідається більше. До мене зі Скотленд-Ярду багато хто ходить, кажуть мені все, що їм серце гнітить, а я їм ворожу. Так, так, пришліть свого татуса до мене. Кажете, він служить у політичному відділі? Містер Джонс? Перекажіть йому, що я його чекатиму. На все добре, любя міс Джонс... Хто там далі?

— Не подобається мені це діло, — сказав містер Маклірі, замислено пошкрябавши потилицю. — Нітрохи не подобається, Кеті. Чого ця жінка так зацікавилася твоїм небіжчиком татом? А крім того, насправді її прізвище не Майєрс, а Майєргофер, і родом вона з Любека. Бісова німкеня, як же її вивести на чисту воду? Ставлю п'ять проти одного, що вона вивідує у людей речі, до яких їй не повинно бути діла. Знаєш що, я доповім про неї начальству.

Містер Маклірі справді доповів начальству; як не дивно, але воно не відмахнулось, і тому шановну місіс Майєрс викликали до судді Келлі.

— Це правда, місіс Майєрс, що ви ворожите людям на картах? — спитав суддя.

— Ох боже, — зітхнула старенька, — треба ж людині з чогось жити, добродію! Не піду ж я в своїх літах танцювати у вар'єте.

— Гм... — гмукнув містер Келлі. — Але на вас ось є скарга, що ви ворожите погано. А це, шановна пані Майєрс, однаково що замість шоколаду продавати плити глини. За гінею люди мають право сподіватися справжньої ворожби. Даруйте, але як це ви беретесь ворожити, не вміючи?

— А декотрі не скаржаться, — почала виправдовуватися старенька. — Розумієте, я провіщаю людям те, що їм до вподоби. Невже така втіха не варта кількох шилінгів, добродію? А часом буває, що й угадаєш. Ось

недавно мені одна жінка сказала: "Місіс Майєрс, мені ще ніхто ніколи не воровив так добре, як ви". Вона живе в Сент-Джонс-Вуді й розводиться з чоловіком.

— Стривайте, — зупинив її суддя. — У нас є один свідок, що свідчитиме проти вас. Місіс Маклірі, розкажіть нам, як воно було.

— Місіс Майєрс наворожила мені, — заторохтіла місіс Маклірі, — що не мине й року, як я вийду заміж за дуже багатого молодого чоловіка і виїду з ним кудись за море.

— А чого саме за море? — спитав суддя.

— Бо в другій купці була винова десятка, а це, сказала мені місіс Майєрс, нібито означає дорогу.

— Дурниця, — буркнув суддя. — Винова десятка означає надію. Дорогу віщує виновий валет; а коли поряд із ним бубнова сімка, це далека дорога, з якої буде зиск. Мене ви не заморочите, місіс Майєрс. Ви ще наворожили свідкові, що не мине й року, як вона вийде за молодого багатія, а тим часом вона вже три роки замужем за комісаром поліції Маклірі. Як ви поясните таку нісенітницю, місіс Майєрс?

— Ну що ж, буває, що й помилишся, — спокійно відказала старенька. — Ця дамочка прийшла до мене вичепурена, як на танці, а ліва рукавичка розірвана; я й подумала, що грошей у неї не густо, а пофорсити любить. Сказала, що їй двадцять років, а насправді — всі двадцять п'ять...

— Двадцять чотири, — вихопилась місіс Маклірі.

— Однаково. Я й подумала, що їй заміж припікає: адже вона вдавала з себе дівчину. Тому я й наворожила їй заміжжя й багатого жениха: мені здалося, що так я їй найбільше догоджу.

— А що то за перешкоди, літній чоловік і дорога за море? — спитала місіс Маклірі.

— Просто аби більше сказати, — пояснила місіс Майєрс спокійно. — За гінею люди хочуть почути цілу купу всякої всячини.

— Ну, цього досить, — сказав суддя. — Нікуди не дінешся, місіс Майєрс: так ворожити — це шахрайство. На картах треба розумітися. Правда, є різні теорії, але ніколи — затямте собі, ніколи — винова десятка не означає дороги. Вам доведеться заплатити п'ятдесят фунтів штрафу, як за фальсифікацію харчових продуктів або продаж неповноцінних товарів. Щодо вас, місіс Майєрс, є ще підозра, що ви, крім того, шпигунка, але в цьому ви, мабуть, не признаєтеся.

— Богом Всевишнім присягаюся! — заволатала місіс Майєрс, але містер Келлі спинив її:

— Ну, ну, облишмо це; та оскільки ви чужоземка і не маєте певних джерел прибутку, політичні органи скористаються своїми повноваженнями і вишлють вас із країни. На все добре, місіс Майєрс; дякую вам, місіс Маклірі. Але застерігаю вас, що так ворожити-несумлінно й цинічно.

— От лихо, — зітхнула старенька, — Тільки-но розжилася трохи...

Десь за рік суддя Келлі зустрівся з комісаром Маклірі.

— Непогана погода, — привітно мовив суддя. — До речі, як себе почуває місіс Маклірі?

Містер Маклірі глянув на нього якось кисло і сказав трохи збентежено:

— Та знаєте, містере Келлі... ми з нею... розлучились.

— Не може бути! — вигукнув суддя. — Така гарненька, молоденька жіночка...

— Отож-бо, — буркнув містер Маклірі. — В неї раптом утелющився один молодий дженджик... мільйонер, якийсь там комерсант із Мельбурна... Я її відраджував, але... — містер Маклірі безнадійно махнув рукою. — Вже тиждень, як вони виїхали до Австралії.